

ADVIES

Voorontwerp van ordonnantie betreffende het roerend en immaterieel cultureel erfgoed in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Uitgebracht door de Raad van Bestuur van 4 juni 2018

Aanvrager	Minister-Voorzitter Rudi Vervoort
Aanvraag ontvangen op	4 mei 2018
Aanvraag behandeld door	Commissie Economie - Werkgelegenheid - Fiscaliteit - Financiën
Aanvraag behandeld	Elektronische procedure
Advies uitgebracht door de Raad van bestuur op	4 juni 2018
Advies bekrachtigd door de Plenaire zitting van	21 juni 2018

Vooraf

Tot op heden was in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest niets voorzien inzake het beheer en de beleidsvoering wat betreft de culturele materies die niet onder de bevoegdheid van de federale instellingen vallen en niet worden uitgeoefend door instellingen die uitsluitend onder de ene of andere Gemeenschap ressorteren. Bij gebrek aan enige toewijzing moesten de bevoegdheden, die in deze culturele materies niet aan de Gemeenschappen toekwamen, door de federale Staat worden uitgeoefend, in het kader van zijn residuele bevoegdheden. Welnu, in het kader van de werkzaamheden in verband met de Zesde Staatshervorming is gebleken dat het federale niveau zijn bevoegdheid inzake biculturele materies te Brussel niet uitoefende.

Dit voorontwerp van ordonnantie wil aan deze leemte op wetgevend vlak en het in gebreke blijven van de federale overheid verhelpen.

De materie, waarop dit voorontwerp van ordonnantie betrekking heeft, is het beheer van het roerend en immaterieel cultureel erfgoed, zoals dit onlangs aan het Brussels gewest werd toevertrouwd. Het onroerend cultureel erfgoed was reeds aan de Gewesten toegewezen door de wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1988. De andere overgedragen materies (de schone kunsten, de musea en de wetenschappelijke instellingen) zullen het voorwerp van andere wetgevende teksten uitmaken. Deze overdracht van bevoegdheden naar het Brussels gewest is gespecificeerd in artikel 4bis, 3° dat werd opgenomen in de bijzondere wet met betrekking tot de Brusselse instellingen van 12 januari 1989 en dat op 1 juli 2014 van kracht werd.

Het beheer van het roerend en immaterieel erfgoed bestaat uit het bijhouden van een inventaris, de bescherming, de documentatie en de sensibilisering van het publiek voor het behoud van het cultureel erfgoed, evenals uit de opvolging van het behoud van deze goederen of collecties en de eventuele verplaatsingen ervan.

De bevoegdheden van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (KCML) worden uitgebreid en haar benaming wordt in deze zin aangepast : « Koninklijke Commissie voor het cultureel erfgoed ».

Advies

1. Algemene beschouwingen

De Raad verwelkomt de wil van de Regering om binnen de grenzen van de constitutionele voorschriften de bevoegdheid op de biculturele materies van gewestelijk belang voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest uit te oefenen, meer bepaald wat betreft het beheer van het roerend en immaterieel cultureel erfgoed.

De Raad stelt zich evenwel vragen bij het mechanisme dat wordt voorgesteld om de bescherming van het erfgoed onder al zijn verschillende vormen te omkaderen, of het nu gaat om het onroerend, natuurlijk, cultureel of immaterieel erfgoed.

In weerwil van de mogelijke banden tussen deze verschillende materies vereist hun behandeling een uiteenlopende en uiterst gerichte kennis. Het voorontwerp van ordonnantie overweegt daarom om de huidige bevoegdheden van de KCML aan te vullen teneinde het expertiseveld van haar leden uit te breiden met het oog op de behandeling van de nieuwe prerogatieven.

De Raad is evenwel bezorgd wat betreft de bekwaamheid van de Commissie om de opdracht te vervullen die haar zal worden toevertrouwd, zowel vanuit operationeel als structureel oogpunt.

Voor zover **de Raad** hiervan op de hoogte is, lijdt de werking van de KCML reeds zwaar onder een gebrek aan menselijke middelen om de behandeling van de dossiers te verzekeren. De uitbreiding van de bevoegdheden van de structuur zal deze met een aanzienlijke last opzadelen die zij hoe dan ook niet zal kunnen dragen, met als gevolg dat zij haar opdracht in gevaar kan brengen.

Vanuit structureel oogpunt lijkt het bovendien ongepast om de huidige bevoegdheden van de structuur uit te breiden met disciplines die een uiteenlopende en gerichte kennis vereisen : het voorontwerp van ordonnantie voorziet 4 bijkomende leden maar dezen zullen niet de vereiste kennis bezitten om het uiteenlopend karakter van het roerend en cultureel erfgoed te dekken.

De Raad wijst er bovendien op dat de UNESCO een onderscheid maakt tussen de begrippen van onroerend, cultureel en immaterieel erfgoed. Er bestaan immers twee verschillende conventies, de ene is gewijd aan het cultureel en natuurlijk werelderfgoed (1972) en de andere aan de bescherming van het immaterieel cultureel erfgoed (2003).

De Raad stelt voor om de oprichting van een nieuwe commissie te onderzoeken die niet van de KCML afhangt, naar het voorbeeld van de Vlaamse en Franse gemeenschap die nog steeds voor deze onderwerpen in het Vlaamse en Waalse gewest bevoegd zijn. Deze gewesten hebben afzonderlijke commissies opgericht die niet afhangen van de Vlaamse en Waalse tegenhanger van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, namelijk de « Commission consultative du patrimoine culturel mobilier » en de « Commission du Patrimoine oral et immatériel » langs Franstalige kant en de Topstukkenraad en de Expertencommissie Immaterieel Cultureel Erfgoed langs Vlaamse kant.

De oprichting van een nieuwe adviesstructuur is geen eenvoudige zaak. Het bijhouden van de inventaris van het roerend en immaterieel cultureel erfgoed, evenals de bescherming ervan vereisen middelen op maat van de ambitieuze doelstelling die de Regering zich heeft gesteld.

De Raad onderstreept in dit verband dat het aan het Gewest niet aan cultureel erfgoed ontbreekt. De valorisatie van deze materies vormt een mooie kans want deze zal bijdragen tot de versterking van een expertise die op internationaal vlak kan worden aangewend, tot het creëren van werkgelegenheid op het vlak van de kunsten (studies, inventarissen, behoud, restauratie, enz.) en tot de positionering van het Brussels gewest als kunst- en cultuurstad.

*
* *